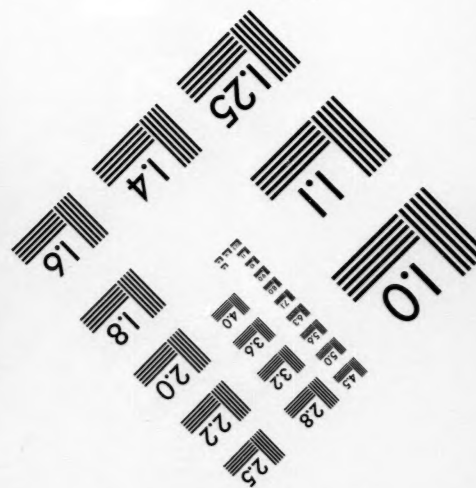
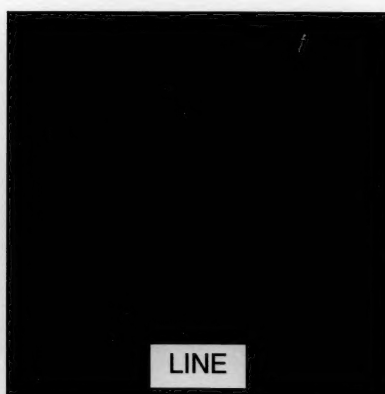
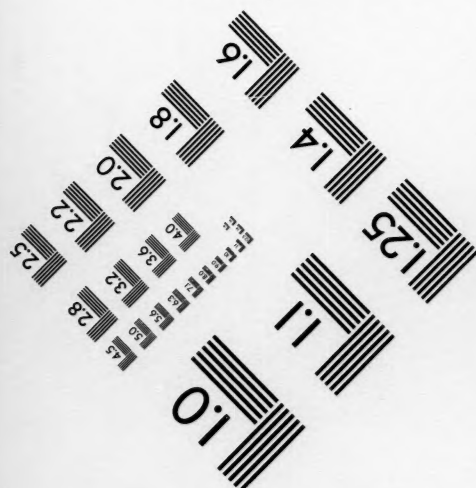
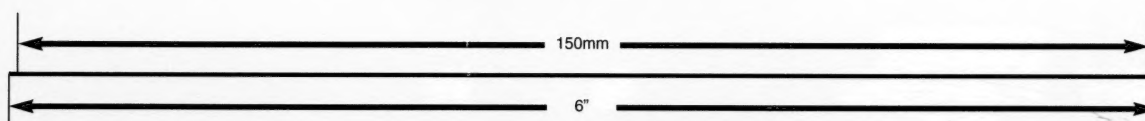
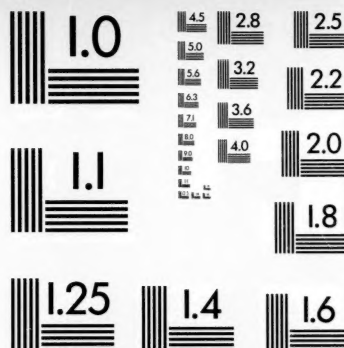
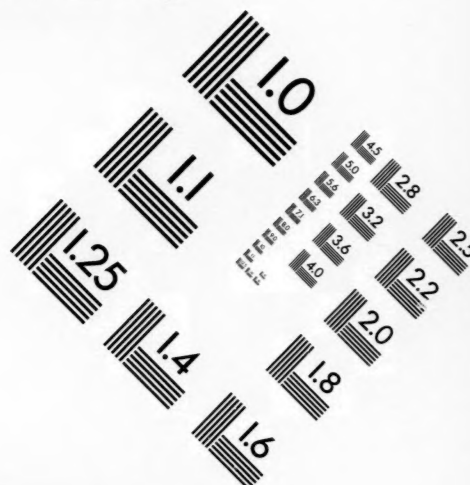
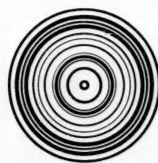
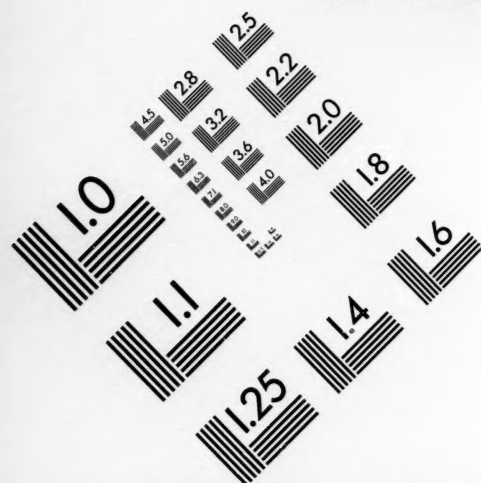

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.

It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.

Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

A-2289 CAT 800 7403 Rev. 2/00 © Eastman Kodak Company, 2000 Printed in U.S.A.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

THE UNION COMPANY
NEW YORK

Microfilmed 2004
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH
DRAMA

PRESERVATION
PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-20004-1871.8

Bel, G.

Herkules: fars in 1 akt.

Varshe, 1919.

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2004- 1871.8

Bel, G.

Herkules : fars in 1 akt /Yudish durkh Z. Zylbertsvayg.

Varshe: A. Gitlin, 1919.

27, p. 20 cm.

1. Yiddish drama.

I. Zylbercwaig, Zalmen, 1894-1972. II. Poland-Warsaw

ID: NXYH01-B12987 CC: 9114 DCF: [HBR]
CALL: /106042

Reduction ratio

X 10.0

ג. בעל.

הערקולעס

פארט אין 1 זקט.

יודיש דורך ז. זילבערצווייג

תר
1919.

פערלאג
א. ניסלין.
יארשע.

3
106042

ג. בעל.

הערקולעס

פארט אין 1 אקט.

ידיש זון, זילבערצווייג.

ס

תרס"ט
1919.

פערדא
א. ניומאן.
ווארשע.

פערזאנען:

וואהלמאן — א דירעקטאר פון שולעס.
געניא — זיין טאכטער.
שלומיאל — א ל.הרער.
גראנדאדאוסקי — א דירעקטאר פון א צירק.
הערנא.עס.
באריס | דינער אין האטעל.
סאניע |

די האנדלונג קומט פאר אין א האטעל פון א פראווינג-שאדע.
מיטעל-טיר, ר.כטס און דינקס זייטעגטירען.

דאס איבערזעצונגס רעכט זענענעשיצט:
אין רוסיא אד: דורכ'ן רח.
מיטען דראמאטישען און מוזיקאלישען
עריפטשטעלער-פערזאנען אין פעטער-
בורג.
אין פוילען: דורכ'ן יודי.
שען ליטעראטור און שוועדאלישען.
פערזאנען אין לאדו.

ערשטער אויפטריוט.

באָריס, סאַניע.

באָריס (פונעם אַ מלבוש).
סאַניע (אָפּשטעלענדיג דאָס טישטוך): האָסט אַרײַנגעגעבן
זייע באַדינען אין נומער פֿערן
באָריס (ברומט): האָ!
סאַניע: גיב אַנטווג, מ׳זאָל די אַלטע געהענען צו האַשקן.
באָריס (ווי אויבען): האָ!
סאַניע: וואָס איך מוז אַלץ געדענקען. האָסט נישט פֿער-
געסען איינצום לדען די נײַע אָנגעקומענע געסט?
באָריס (שאַקעלט מיטן קאָפּ אויף גיין).
סאַניע: האָסט דאָך עפעס היינט פֿערלירען ס'לשון
באָריס: האָ!
סאַניע: ביזט קראַנק?
באָריס (שאַקעלט מיטן קאָפּ).
סאַניע: דו קאָנסט נישט ריידען
באָריס (נישט ענטפֿערנדיג איהר, הויבט אָן צו פֿייטען אַק פונעם
האַסטן דאָס מלבוש).
סאַניע: עפעס אַ נײַ משוגעט דיר איינגעכאַלען?
באָריס (ווי אויבען).
סאַניע (נעהט צו איהם צו): הער אויף מיט אַזעלכע שטיק
באָריס (נעהט איבער אויף דער אַנדערער זײַט, פֿיסט און פֿיסט
הינטער).
סאַניע: איך זאָג דיר איצט צום לעצטען מאל: האַלט דײַך
ווי אַ גרונטליכער מענטש, אָדער...
באָריס: איך רײד דאָך גאָרנישט. זעהט נאָר, זי האָט דאָך
נאָך גאָר טענות צו מיר. זי—צו מיר, דאָס איז שוין
סאַניע: וואָס איז דו האָסט אפשר טענות צו מיר
באָריס: יאָ, אַז דו ווילסט וויסען.
סאַניע: כ׳לעבען.
באָריס: דו ווילסט גאָנץ גוט, וואָס איך מײַן— סאָך זיך
נאָר נישט אַזוי אונשולדיג.

סאָניע: פֿאַלג מיך. הער זיך בעסער אויף צו מאַכען נאָריש.
באָריס: נאָריש אַהין, נאָריש נאָהער. דאָס וואָס כ'זעה-זעה
איך דאָרף!

סאָניע: נו, וואָס זעהסטו?
באָריס: איך זעה ווי פֿרייליך סאָניע פֿערברענגט מיט
אלע פונקט ווי איך וואָלט גאָרנישט געווען אויף דער וועלט.
סאָניע: אַ דינסטמייַדעל אין אַ האַטעל מוז זיין פֿריינדליך
צו אַלע געסט און נישט צופֿיעל זיך בלאָזען.
באָריס: צווישען בלאָזען זיך און זיין פֿריינדליך איז נאָך
פֿאַרמאָגן אַ גרויסער אונטערשיד.
סאָניע: ווי דו ווילסט.

באָריס: נו, וועט נישט ווערען פֿון אונז ביידע, איז אויך
גוט, בין איך אויך נישט אומגליקליך. איך דאַרף נאָר בלויז אַרויס-
שטעלען די הענט, בלייבט אויף יעדער פֿינגער קלעבען אַיינע.
סאָניע: מיטן שענסטען פֿערגניגען.
באָריס: אָט אַ שטייגער מאָניע, זי נעמט מיך באלד, זי
איז אַגוטע פֿעל-הבית'טע און איז...

סאָניע (שפּאַטש): אין פֿינף און דרייסיגסטען יאָהר.
באָריס: איז נישט. אָבער מינע, זי קאָן מען דאָך אויך
ניט אוועקמאַכען, זי...

סאָניע: שיקעלט, אַז ס'איז אַ מהיה צו קוקען.
באָריס (בעליידיגט): אָבער בלויז אויף איין אויג.
סאָניע: נו, רעכען ווייטער, איך בין גאָרנישט אייפֿערזיכ-
טיג. מען ער זאָג נאָך קומען דער הער פֿון יענעם צימער, וועל
איך שוין וויסען וואָס כ'האָב צו טהון.
באָריס: דו מיינסט, אַז דאָס פֿערדריסט מיך? נו, אַזאָ נאָר
בין איך ניט...

סאָניע: וואָס קאָן ער זיין?
באָריס (איראָניש): אודאי אַ גראַף אָדער אַ באַראָן?
סאָניע: אַלענפֿאַלס, עפעס מ'הער ווי דו. עס, אָט געהט ער
גראַנדאָחסקי (אַ מאַן אין די פֿירציגער, האַנטעס און באַקענבערד,
אַ רעכטיגער און דער האַג, הויכע שטימונג, רעדט שטענדיג קורץ
און בעפעלדערש, הייזעריגער אַרגאָן, קומט פֿון רעכטס).

צווייטער אויכטריט.

די פֿאַריגע, גראַנדאָחוסקי.

גראַנדאָחוסקי: וואו איז מיין ראָק? איך וויל נישט וואָר-
טען ביז איבערמאָרגען. גיט איהם אהער!
באָריס (ניט איהם דעם ראָק און קעמפֿט איהם אָנשהין): איך האָב
נאָר וואָס געוואָלט אַריינטרעגען צו אייך.
גראַנדאָחוסקי: נאָר נישט געשלאָפֿען. אָט דאָס איז ביי
מיין געשעפט דער עיקר. נעכטען בין איך אַהערגעקומען פֿון ליבאַוואָ.
היינט וועל איך מיך דא ערלעדיגען און מאָרגען מוז איך צוריק
זיין אין ליבאַוואָ. עפעס אַ גוט אָרט די דאָזיגע שטאָדט?
סאָניע (אפּארט): אַהא, אודאי אַ קאָמיוואַיאַזשנער. (הויך) יאָ,
זעהר אַ גוט אָרט.

באָריס: נישט קיין שלעכט אָרט.
גראַנדאָחוסקי: אַ רייכע אומגעגענד, האָט
סאָניע: זעהר אַ רייכע.
באָריס (אפּארט): ער וויל זיך דאָ קענטיג בעזעצן (הויך):
נישט איז דאָ רייך.
גראַנדאָחוסקי: איך וויל נאָך היינט רייזען מיטן בירגער-
מייסטער.

באָריס: מיט איהם וועט איר האָבען אַ שווערע צרבייט.
ער איז אַ שלעכט מענשעל.
גראַנדאָחוסקי: אַזוי? — איך האָב אַזא פֿאַר אַזא פֿער-
זענליכקייט ווי איך בין, וועט ער מאַכען אַנ'אויסנאָז.
סאָניע: דער בירגערמייסטער איז זעהר אַ פֿריינדליכער
מענש. יעדערער קאָן ביי איהם פֿועלן וואָס ער וויל.
גראַנדאָחוסקי: ער זאָגט דאָך אָבער...
סאָניע: ער ווייסט גאָרנישט!
באָריס: איך ווייס פונקט אַזוי ווי דו.
סאָניע: ס'הויבט זיך נישט אָן.
באָריס: איך ווייס בעסער ווי דו.

סאָניע: דו הייבסט נישט אָן צו וויסען. (הינטער דער מיה-
נע קלינגט) גיב בעסער אַלטונג אויף זי געסט. נומער 2 האָט גע-
קלונגען.
באַריס (אבנעהענדיג, שטייט צו סאָניע): האָרט, איך וועל
דיר נאָך ווייזען (אב).

דריטער אקט.

סאָניע, גראַנדאָווסקי.

גראַנדאָווסקי: אַ מערקווירדיגער יונג
סאָניע: ער האָט שוין אַזאַ באַטור, שטענדיג זיך מיט מיר
צו קריגען.

גראַנדאָווסקי: ער איז אַוודאי אַ ביסעל אייפערזיכטיג
האַ?

סאָניע (פערשעהמט): נו, טיילמאָל...

גראַנדאָווסקי: איה-דארפט אויף איהם נישט האַבען
פאַראיבעלן! (פערשעהמט גוט סאָניע) אַ טיכטיג וואויל קינד ווי אַלט
סאָניע: אין 2 חדשים ארום ווערט באַריס...

גראַנדאָווסקי (איבערזייטונג): וואָס פאַר אַ באַריס? ווער
פּרעגט אויף באַריס'ען? איך פּרעג, ווי אַלט איהר זענט, קליינע.

סאָניע: אין צוואַנציגסטען.

גראַנדאָווסקי: נאָך גאנץ יונג, נאָר פאַר מיין געשעפּט
טרייט איהר שוין נישט. הייבט נאָר אויף דעם אַרעם אין דער הויך...

סאָניע (הויבט אויף אַ אַרעם): אַזוי?

גראַנדאָווסקי (פּרובירט דעם אַרעם): גוט, זעהר גוט. נאָר
צו שפעט! — אַ שאָד, וואָלט אפּשער געקאָנט זיין אַ לייט.

סאָניע (אפּאָרט): וואָס רעדט ער?

גראַנדאָווסקי: ווען קומט דער ווילנער צומ?

סאָניע: ער קען אָנקומען יעדע מינוט.

גראַנדאָווסקי: איך ערוואַרט איינעם, וועלכען איך האָב

רע אַהערפּעשטעלט לויט אַ בריעף, אַ נייער מיטגליד, אַ אויסגערע-

זעהנליך געשיקטער מענטש! לויט נייערדיג, צי ער וועט זיין פינקט-

לייך. אויב ס'וועט ווער פּרעגט צו מיר, זאָלט איהר איהם גלייך
אַריינשיקען צו מיר.

סאָניע: איך ווייס אָבער נישט, ווי דער הערר הייסט
גראַנדאָווסקי: ווער? איך? (אפּאָרט) כאַ-כאַ-כאַ... די קליי-

נע קען מיר נישט, זי האָט נאָך נישט געזעהן מייןע קונסט-שטיק
נאָך נישט געזעהן מיר שטעהן דאָס קאָפּ. אָבער ס'שאַדט נישט

דאָס זיך נאָר ערלעדיגען מיט'ן פירגערמיסטער, וועל איך איהר
נאָך ווייזען. (הויך) דער הערר, וועלכען איך ערוואַרט, וועט זיך

פּרעגט אויפ'ן דירעקטאָר פון ליבאָווא, און דער הערר דירעקטאָר—
דאָס בן איך, אַלזאָ, הייבן שיקען צו מיר, פערשטאָנען?

סאָניע: יאָ.

גראַנדאָווסקי (הויבט איהר אויף ביידע אַרעם אין דער
הויך): אַ שאָד! אַ שאָד! אַ שענע פּיגור, גראַניצ, פּעסט געבויט נאָר
צו שפעט!

באַריס (קומט אריין דורך דערמיט).

פּירטער אַייפּטריט.

די פאַריגע, באַריס.

באַריס (אפּאָרט): שוין ווידער.

גראַנדאָווסקי: ווען איך פאַק אַזאַ שטיקעל סתודה פרי-

הערן אַ ברייליאַנט!

באַריס (אפּאָרט): ווי ע-האַלט איהר די הענד.

גראַנדאָווסקי: דער יונג איז אויך גוט! (צו באַריס'ען)

ברוסט אַרויס!

באַריס: צו וואָס?

גראַנדאָווסקי: ברוסט אַרויס! קאָפּ צוריק! (ניט באַריס'ען)

אזא קלאַפּ מיט דער פויסט ביי דער ברוסט, אז ער שפּרינגט צוריק) אַ

זעלענער ברוסט-קאָסטען, גוטע מוסקולען! וואָלט געווען אַ גוטער

אינדיאנער, געוויכט הייבער א. ד. ג. נאָר צו שפעט! קיינמאָל נישט

גריטען אויף אַ פּערד? קיינמאָל נישט געלערנט רייטען, האָ?

באַריס (פּערזאָנליך): ניין. (אפּאָרט) ער מוז זיין פון מיליטער.

הערקולעס

9

גראנדאָווסקי (זו מאַניען): אַלזאָ, נישט פֿערגעסען, קליי-
נע! — באַלד אַריינשקען צו מיר!
סאַניע: גוט, גוט, דאָס איז אין צורונג.
גראנדאָווסקי: ברענגט מיר אַריין אַ פֿלעשעל רויט-
הייך, נאָר נישט קיין געפֿעלשטען.
סאַניע: גוט, מיין הערר.
גראנדאָווסקי (נעהט אויף און אָב אין פֿאַרענרום,
אפֿאַרט): און דערנאָך צום בירגערמייסטער: האָבענטליך וועט ער
מיר נישט מאַכען קיין שוועריגקייטען און מיר געבען אַ ערלויבניש
דאָ צו שפּילען. אָ, נאַרישקייטען, גאָבריעל מיכילאָוויטש גראַנדאָו-
סקי, דירעקטאָר פֿון אַ ערשט-קלאַסיגען צירק, האָט זיך ביז איצט
אַנעצה געגעבען. (אָפֿנהענגיג צו מאַניען) אַלזאָ, נישט פֿערגעסען,
באַלד אַריינשקען צו מיר! (אָב רעכטס).

פינפטער אַקט-טריט.

סאַניע, באַריס.

באַריס: וואָס זאָלסטו נישט פֿערגעסען?
סאַניע: דו מוזט דען אַלץ וויסען?
באַריס: איך בעט דיר, קריג זיך נישט מיט מיר.
סאַניע: פֿון דיר איז נישט אויסצוהאַלטען.
באַריס: סאַניע, איך וועל חתונה האָבען מיט מאַניען!
סאַניע: מול טובו! (אָב דורך דער מיט).
באַריס (אַיינ): ווי קלוג זי איז פֿאַר זיך. דער הערר
געבענאיבער (היינט אויף לינקס) איז אַ קאָמישער מעישל וואָס האָט
ער געוואָלט מיט מיין ברוכט-קאַכטען און מיט מיינע מוסקולען
איך הויב איהם נישט אָן צו פֿערשטעהן. נאָ, אָט קיבען נייע געסט.
וואָהלאַמאַן, געניאָ (קומען פֿון דער מיט, ביידע פֿאַרנעם
ז קליינע רייזעבאַטען).

זעקסטער אַקט-טריט.

באַריס, וואָהלאַמאַן, געניאָ.

וואָהלאַמאַן (אָפֿענעט טיר-טורער, טאָן, אַ פֿערנאָנט): איז
דאָ דער האַטעל?
באַריס: יאָ, הערר. (נעמט ביידע רייזעבאַטען און פֿאַנגט זיי
אָריין אין זימער, רעכטס).

וואָהלאַמאַן (זו נעמט אָן): ווי מיינסטו, געניאָ, איז דאָס
נישט געווען אַ אויסגעצייכענטער איינפֿאַל פֿון מיר צו שרייבען דעם
קאָנדיראַט, אָו מיר זאָלען זיך דאָ צוזאַמען-טרעפֿען? מיר וועלען
איהם דאָ דערוויייל קאָנען גענוי בעקענען מיט אינזער אינסטיטוט,
אזוי, אָו ווען ער וועט פֿאַרבקומען, וועט ער שוין זיין אינגאנצען
היימיש. דעם קאָנדיראַט טלומיאל האָט מען מיר געשילדערט אַלס
אַ סאָלידען מעיש. איך האָף, אָו איך וועל אין איהם האָבען אַ גע-
ווינשטע קראַפט פֿאַר אונזער ערציהונגס-אַנשטאַלט.

געניאָ: ווייסט, פֿאַפּאַ, איך רעכען, אָו ער איז אַ בלאַנדער.
וואָהלאַמאַן: איהר מיידלעך זענט אַ מאָדע פֿאַלקו קוים
רעדט כען נאָר וועגען אַ יונגענאָן, כרזנט איהר שוין: ווי זעהט
ער אויס, צי ער איז בלאַנד, צו ברונעט אָדער גאָר שאַטין א.ו.וו.

געניאָ: דאָס זענען אויך וויכטיגע זאַכען, פֿאַפּאַ.
וואָהלאַמאַן: ווי אזוי ער זעהט אויס, ווייס איך אַליין
נישט. ער זאָל נאָר זיין צוגעפאַסט צו אונזער אינסטיטוט.
באַריס (קומט צוריק פֿון רעכטס): די צימערן זענען אין
אָרדנונג, ביטע...

וואָהלאַמאַן: איהר דאַרפט זיך צוליב אונז נישט מאַכען
קיין גרויסע אומשטענדען, ליבער פֿריינד, מיר בלייבען העכסטענס
ביז מאָרגען אין דער פֿרייה. יאָ, וואָס האָב איך געוואָלט פֿרעגן,
טייערע געניאָ?

געניאָ: איך ווייס נישט, פֿאַפּאַ.
וואָהלאַמאַן: יאָ, זאָגט מיר נאָר, טייערער, ווען קומט
דער צוג פֿון ווילנא?

באַריס: ער דאַרף יעדען אייגענבליק אָנקומען.
וואָהלאַמאַן: גוט, אויסגעצייכענט! — העכסט וואָהרשיינליך
אָדער, נאָך מעהר, גאָנץ בעשטימט קומט מיט'ן דאָזיגען צוג אַ
אַ יונגעמאַן, וועלכער וועט דאָ פֿאָרקומען און פֿרעגן אויף מיר.

דעם דאָזיגן יונגעמאַן זאָלט איהר אַזוי גוט זיין און תיכף אָנחיי-
זען אויף מיין צימער. ווי ביינאָסט, געניאָ וועט נישט זיין צום נאָס.
סען איהם תיכף אַריינצושטעלן צו מיר.
געניאָ: גאָנץ געוויס, פאַפּאַ.

באָריס: אויף וועמען וועט דער הערר פרעגן?
וואָהלאַמאַן (צו געניאָ): ער וועט דאָך זיין זיכער, אַז
הייַנט ווערט איהם און ער וועט געוויס פרעגן אויפֿן דירעקטאָר.
(צו באָריס) אויפֿן דירעקטאָר פֿון ליבאַזאַ. ווי רעכנסטו, געניאָ?
ער וועט פרעגן אויפֿן דירעקטאָר?

געניאָ: יאָ, פאַפּאַ.
וואָהלאַמאַן: אַלזאָ, וועט איהר שוין וויסען וואָס צו טהון?
באָריס: יאָ, אַלץ וועט פינקטליך בעזאָרגט ווערען.
וואָהלאַמאַן: קום, טייערע געניאָ! (בייַדע אָב לינקס).
באָריס (נעהט זי נאָך) מוטעמערדיג וואָהלאַמאַן'ס הוט און
שטעקען.

שלומיאל (קומט אַריין פֿון דער מיט, צוריקגעוואָלטען און
אונגעוואָלטען).

זיבטער אויפֿטריט.

שלומיאל (אַיין).

שלומיאל: דאָ וועל איך זעהען צום ערשטען מאל מיין
צוקינפֿטיגען דירעקטאָר! איך וויל נישט וואָס ס'טוהט זיך מיט מיר,
אַזוי צומישט האָט מיר די צוקינפֿטיגע ערשטע בעגעגנעניש מיטן
דירעקטאָר. ער זאָל נישט האָבען קיין צו שטרענגע און אַבשטוי-
סענדע מאַניערען.

סאָניע (קומט מיט אַ פֿראַש און אַ גלאָז דורך דער מיט).

אַכטער אויפֿטריט.

שלומיאל, סאָניע.

שלומיאל: וואָס איז וואָהרשיינליך אַ דינסטמייַדעל פֿון
האַטעל.

סאָניע (אַפּאַרט): ווער איז דאָס חידעל?
שלומיאל: קאָנס איהר מיר נישט זאָגען ק... מיין פֿריי-
זיין, אויב איך קאָן זיך דאָ זעהען מיט אַ הערר, וועלכען איך ער-
וואָרט. ד. ה. וואָס האָט מיר דאָ בעשטעלט, איך מיינ...
סאָניע: אַהאָ, איהר מיינט געוויס דעם ה' דירעקטאָר
פֿון ליבאַזאַ?

שלומיאל: יאָ, אויף איהם האָב איך סאַקע געוואָלט פֿרע-
גען. ער איז אַלזאָ מיר דאָ?
סאָניע: יאָ, ער האָט מיר אָנגעזאָגט, אַז דער הערר, וואָס
וועט קומען מיט'ן ווילנער צוג און אויף איהם פֿרעגען, זאָל תיכף
אַריינגעפֿיהרט ווערען צו איהם.

שלומיאל: יאָ, איך וואָלט זיך אָבער נאָך געוואָלט ציי-
סעל אין אַרדנונג מאַכען...
סאָניע: לאָזט דאָס איצט אָב, מיר דאַכט זיך, אַז ער
איילט זיך איצט זעהר...

שלומיאל: איך וואָלט אָבער געוואָלט...
סאָניע: איהר ווילט איצט גאָרניט, געהט בעסער אַריין
אין קאַרידאָר און רייניגט זיך אַביסעל אָב און איך וועל איין
דערווייל מעלדען.

שלומיאל: גוט (אָב רעכטס).

סאָניע: אַ מזדנע בריאה. (אַב).

גראַנדדאָווסקי (הינטער דער ביהנע): ביטע, ביטע.

באָריס (קומט פֿון לינקס).

ניינטער אויפֿטריט.

באָריס (אַיין).

באָריס: צוויי די זענען שוין אין אַרדנונג. זיי ערוואַרטען
נאָך איינעם, איך וועל אַלזאָ האָבען פֿון נומער 4—10, פֿון 7—
מער 5, פֿון זיי 10 און פֿון... (רעכענט הייטער אין דער שטיי).
הערקולעס (קומט דורך דער מיט—אָ אויפֿפֿאַלענדער קאָכטווע-
געהיקעלטע שייך, רויט האַלסטיך, גרויער פֿילץ-הוט א. ג. ה. אונטער'ן
אַרעם אַ פֿעקעל איינגעהיקעלט אין אַ טוך).

צעהנטער אויפטריט

באָריס, הערקולעס.

באָריס: האָבען מיר 10, און נאָך אמאָל 10, איך נאָך...
הערקולעס: הע, יונגערמאן!
באָריס (קוקט זיך אום): איהר ווילט
הערקולעס: וואָס איז דאָס דאָ פאַר אַ האַטעל? איך
ערבנען זעהט מען נישט קיין דינער? דאָס בין איך נישט געוועהנט
באָריס: זאָל איך נעמען אייער געפער?
הערקולעס: דאָס שלעכט איך נישט מיט זיך, עס קומט
מאָך שפעטער מיט דער באַהן. אַזאָ אַרטיסט ווי איך פערנעמט זיך
נישט מיט אַזעלכע זאַכען. אַ קינמאָלער טאָר נישט האָבען קיין פעקלעך.
איך בין אַזוי געוועהנט.

באָריס: מיט וואָס קאָן איך אייך אַלואָ דינען?
הערקולעס: דער הערר, וואָס דאָרף זיך גליקליך, וואָס
ער האָט טיך בעקומען פאַר זיין אונטער-עמונג, מיין נייער דירעקט
טאָר, האָט בעשטימט, אַז מיר זאָלען זיך דאָ אַזאָ פֿאַרמאָגן. האָפֿענדיג
טאָר, וועט ער מיך נישט בעמיהען אומזיסט. איך בין דערצו נישט
געוועהנט.

באָריס (פאַר זיך): אַהא, דאָס איז דער, פֿון וועלכען דער
אַלסער פֿרעמדער הערר האָט מיר געזאָגט. (הויך) יא, דער ה' די-
רעקטאָר פֿון ליבאַוואָ איז דאָ; ער איז ערשט נישט צוגאנג געקו-
מען און האָט באַלד געברענגט אויף אייך.
הערקולעס: אַזוי בין איך טאָקע געוועהנט! פֿיהרט מיך
שוין צוריק צו איהם.

באָריס: אויב איהר ווילט זיך בעמיהען אַז דאָ אין דער
סיר, (היינט איהם אויף רעכטס) אַט דאָרט וואוינט ער...
הערקולעס: גוט.
באָריס: אויסערדעם ווילט איהר גאָרנישט
הערקולעס: ניין.

באָריס (רעכנט היינט): און נאָך אמאָל פינף, האָבען מיר
15, איצט נאָך 10, אַזאָ צוזאַמען... (זעהט אַב דורך דער מיט, זעהט
זענדיג איהם די פינגער).

עלפטער אויפטריט

הערקולעס, דערנאָך וואָס האָלמאַן און געניאָ פֿון לינאָס.
הערקולעס (מאַכט זיך גלייך דעם קראַפֿט): איך מוז ער-
שיינען אַ פֿעסטער פֿאַר מיין נייעם שטאָל, דאָס רופֿט צו זיך.
אויף. (זעהט צו צו דער טיר לינאָס, ווי קראַפֿט, און דעם מאַמענט קו-
מען צווישן וואָס האָלמאַן און געניאָ).

וואָס האָלמאַן (האַלט און מומען ריידען): מינסטו נישט, טייער-
רע געניאָ, אַז איך זאָל נאָך אַמאָל נאָכפֿרעגען, צי אונזער גאָסט
איז שוין געקומען?

הערקולעס (הויך): בעמיהט זיך נישט, ער שטעהט פֿאַר
אייך.

וואָס האָלמאַן (קוקט זיך אום, ערשטוינט): יואָס, איהר זענט...
הערקולעס: יא, איך בין דער, וועלכען איהר ערוואַרט-
וואָס האָלמאַן: זייט מיר הערצליך ווילקאָמען! איהר האָט
אַלואָ בעקומען מיין ברייף?

הערקולעס: בעקומען און געאיילט זיך דאָ צוהערצוקי-
מען, כּווי צוזאַמען מיט אייך היינטער צו פֿאַהרען און ווייזען די
ליבאַוואָער ווער איך בין.

וואָס האָלמאַן: איך האָף, אַז איהר וועט מיר געפֿעלען.
הערקולעס (מאַכט פֿון צייט צו צייט און פֿערדווייט פֿון גיך
שפּרעך אַמאָלענדיג פֿאַר איהם אַ לייכטען אומפֿאַר: פֿאַרוואָס נישט דאָרט
וואו איך בעקום גוט געצאָהלט, אַרבייט איך גוט, יא, וואָס האָב
איך אייך געוואָלט ברענגען, גאָרדערענדיג נישט איהר דאָך, נישט אמת?
וואָס האָלמאַן (פֿערדוואָנדערט): ביז איצט פֿלעג איך עס נישט
טהאָן, נאָר אויב איהר פֿאַר-אַנגט עט דורכאויס, וועל איך טיך נישט
שטעלען וועגען אַפֿאַר הויזען און אַ וואָס ער.

הערקולעס: איך בין אַזוי געוועהנט; אומזיסט, וואו איך
בין געווען, אין בריטעל, קאָפּענהאַגן, שניפֿישאַק א. א. וו. האָב איך
געצורבייט אויף אַ וועלכע בעדינגונגען.

וואָס האָלמאַן: איהר זענט אין אויסלאַנד איך געווען טעטיג
אין וועלכען פֿאַר, אויב ס'איז ערלויבט צו פֿרעגען?

הערקולעס

ה ע ר ק ו ל ע ס : אין וועלכען פאך, פֿרעגט איהר עקויס-
 טירט דען פאר מיר איין פאך? — פֿייער, לונט און ערד בעהערש-
 איך מיט דער זעלבער זיכערהייט.
 וואָהלמאָן (שער צו געניאן): ער ווילט אויס זיך האָבען
 מער אָפּגעגעבן מיט נאָטור-וויס, נאָכאָם.
 ה ע ר ק ו ל ע ס : אָבער לאָמיר זיך זעצן, דירעקטאָר —
 איך בין נישט געזעהנט צו שטעהן. (וואָרפט זיך נאָלעסיג אויף אַ שול)
 וואָהלמאָן (רוקט זיך צו טיש אַ שול): גראַד אין אונזער
 פּראָפּעסיט איז דאָס שטענדיגע זיצן אַ זעהר אונגעקוועמע זאך.
 ה ע ר ק ו ל ע ס : געוויס, די גלידער מוזען שטענדיג גע-
 האַלטען ווערען אין געוויסער עלעסציעטע.
 וואָהלמאָן: איך בין זעהר נייגיריג קענען צו לערנען
 איער מעטאָדע.
 ה ע ר ק ו ל ע ס : גלויבט מיר, אַז זי איז גוט. — איך בין
 זיכער מיט מיין ערפֿאָלג, אין קרעמענטשונ האָב איך איין טאָ-
 בעקומען 9 קרענק און ביי מיין אוועקפֿאַהרען האָט די אַרטיגען ציי-
 טונג מיר געוויימעט אַ ליד, אין וועלכען מ'רופֿט מיך דער אונפֿערגלייכ-
 ליכער — איהר קאָנט עס אין ליבאַוואָ אַ דיסשעלען אויפֿן ערשט.
 וואָהלמאָן (ערשטוינט): אין מיין אינסטיטוט זענען נישט
 פֿאַרהאַן קיין אַפֿישען.
 ה ע ר ק ו ל ע ס : שטאַט נישט, וועט איהר עס לאָזען אויסקליינגען.
 וואָהלמאָן (פֿערהאנדערט, שטייט צו געניאן): דו ביזט דער-
 פֿאַר, אַז מיר זאָלען לאָזען אויסקליינגען?
 געניאָ (ערשטוינט): וואָס רעזיסטאַ פֿאַפּאָ?
 וואָהלמאָן: יאָ, איך האָב גאָר פֿערנעסען, איך האָב
 דורך איך נאָך נישט פֿאַרגעשטעלט מיין טאָכטער, קוט אַהער, קינד
 מיינ'ס — דאָס איז מיין טאָכטער געניאָ —
 ה ע ר ק ו ל ע ס (נישט אויפֿשטעהענדיג): זעהר אָנגענעהם, פֿרייליך.
 (צו וואָהלמאָן) אַ שען מיידעל, אַ געשיקטע אַרבייטערין?
 וואָהלמאָן (פֿערהאנדערט): איהר מיינט?
 ה ע ר ק ו ל ע ס : אַרייטערין?
 וואָהלמאָן (חי פֿריהער): ניין, לחלוטין נישט.

ה ע ר ק ו ל ע ס : אַהאָ! — זי איז וואָהרשייגליך אַ מייסטער.
 ריין אויפֿ'ן דראַט. (ווייזט אָן טיש דער האַנד אויף אריבען).
 וואָהלמאָן (שטייט צו געניאן): דו פֿערשטעהסט, וואָס ער
 מיינט?
 געניאָ (אויך אַווי): ניין, פֿאַפּאָ.
 ה ע ר ק ו ל ע ס : איך בין אייגענטליך אויסער מיין פֿאך
 אַ פֿריטאָטענצער. איך וויל מיט איער ט, כּלער איינשטודירען
 אַ כּאַראַקטער-טאַנק, מיין אייגענע קאָמפּאָזיציע. דרייַאָט, ל-טאַקט.
 וואָהלמאָן (נאָך מער פֿערהאנדערט): איהר זענט זעהר
 פֿריינדליך!
 ה ע ר ק ו ל ע ס : דערנאָך וועלען מיר איינשטודירען איי-
 ניגע פֿאַנטאַזיע-טענק.
 וואָהלמאָן: אויב ס'פֿערשאַפֿט אייך פֿעריגניגען. (אויפֿ-
 טעפּענדיג) ווילט איהר זיך נישט מאַכען בעקוועם, איהר געהט דאָך
 נאָך צו ליין אין מאָסטעל און שאַלץ ביטע, קומט אַ ווייל אַריין אין
 אונזער צימער און טהוט עס אייך אויס.
 ה ע ר ק ו ל ע ס (אויפֿשטעהנדיג): גוט, און נאָכדעם זעצען מיר
 זיך צעטען, וואָרום איך בין שטאַרק הונגעריג.
 וואָהלמאָן (ביים אָפּנעהן, שטייט צו געניאן): אַזוי האָב איך
 איהם מיר נישט פֿאַרגעשטעלט.
 געניאָ (אויך אַווי): איך אַיך נישט.
 וואָהלמאָן (שאַקעלט טיש'ן קאָפּ): דרייַאָטעל-טאַקט, האָט
 האָט! (אַלע דרייַ אָפּ דינקס).
 פֿאַררייט און סאַניאָ (קומט דורך דער טיר).
 צוועלפֿטער אַקט-טריט.
 סאַניאָ, פֿאַררייט.
 סאַניאָ: וועסט נאָך זיין אַמאָל איינפֿערוואַנדט?
 פֿאַררייט: ניין, סאַניאָ, מער, זאָג איך דיר צו, וועט אַזעל-
 כּעס נישט פֿאַסירען.
 סאַניאָ: איצט ווייט איך שוין, ווער ער איז.
 ה ע ר ק ו ל ע ס

באריס: ווער?
 סאניע: נו, אונזער גאסט, צי וועללען ס'איז געקומען איי-
 בער מיט'ן ווילנער צוג.
 באריס: צאה, דער דירעקטאר פון ליבאווא.
 סאניע: אבער דו וויסט וואס פאר א דירעקטאר ער איז?
 באריס: ניין, דאס ווייס איך נישט.
 סאניע: טא הער, ער האט דאך פריהער געזאגט אז
 ס'וועט דא איינער קומען צו איהם.
 באריס: יא, ער האט מיר אמאל געזאגט, אז ווען יענער
 וועט קומען, זאל איך איהם גלייך אריינשיקען צו איהם.
 סאניע: דאס האט ער גאר מיר געזאגט.
 באריס: ניין, מיר!
 סאניע: אפנים, אז ער האט עס געזאגט אונז ביידען, דער
 יונגערמאן איז אלזא געקומען און מיך געפרעגט...
 באריס: ניין, מיך!
 סאניע: מיך האט ער געפרעגט.
 באריס: דו מוזט שטענדיג זיין גערעכט מיך האט
 ער געפרעגט און איך האב איהם אריינגעפיהרט צום דירעקטאר
 אין צימער אריין. ער האט געווארט א ווייל אין קארידאר, איך
 האב אים געוואלט אריינברענגען און וואס האב איך געזעהן? דער
 דירעקטאר שטעהט אין מיטן דער שטוב אויפ'ן קאפ, נישט אויף די
 פיס. איך האב א געשריי געהאן פאר שרעק; ער האט זיך אבער
 צולאכט און געזאגט: „אז איך וועל מיט מיין צירק געגען דא פאר-
 שטעלונגען, וועט איהר ערשט זעהען וואס מיר קאנען.“
 באריס: איז דאס מעגליך? ווער וואלט עס געגלייבט, אז
 אזא אלטער מאן האט נאך אין זין אזעלכע נארישקייטן. ווי
 זיך שטעלען אויפ'ן קאפ.
 סאניע: דו רעדסט עפעס היינט אויך פון וועג. אזוי אלס
 איז ער? ער איז דאך א מענטש אין די בעסטע יאהרען.
 באריס: א שענע מעשה, א גרויער קאפ און אין די בע-
 סטע יאהרען.

סאניע: גרוי? ער האט דאך נישט איין גרויע האר אין
 קאפ.
 באריס: נו, דאס מאכט וועל איך מיר שוין נישט לאזען
 איינזיידען.
 סאניע: און איך מיר אייך נישט.
 באריס: מיט דיר מוז מען זיך שטענדיג ארומקריגען.
 סאניע: מיר שטעהן דא צוויי און קריגען זיך און הא-
 בען אלץ געלאזט אויף העקל. לעמיר זיך בעסער געגען צו דער
 ארבייט, קום, באריס, וואס מיר העלפען איבערפיהען די בעטען
 אין נומער דריי.
 באריס (נאכדאמאלס): אזא אלטער מאן זאל זיך שטע-
 לען אויפ'ן קאפ.
 סאניע: אז איך זאג דיר, אז כ'האב עס אליין געזעהן
 (אז דורך דער מיט).
 באריס (געהט איהר נאך): דאס איז א אוממעגליכע זאך! (אב).
 דרייצענטער אקט.
 גראנדאדא וואס קי, שלומיאלי.
 גראנדאדא וואס קי: ווי געזאגט, פרעגט מיך זעהר, וואס
 איהר זענט פונקטליך געקומען.
 שלומיאלי (ווער פערדענען): ה' דירעקטאר, דאס איז
 דאך געווען מיין פליכט.
 גראנדאדא וואס קי: מערגען אין קלונד קאנט איהר שוין
 צום ערשטען מאל ארייטען אין ליבאווא.
 שלומיאלי: וואס פריהער — אלץ בעסער, דאס נישט צו-
 ביטען די לעצטע טעג האט זיך מיר שוין שוואק צוגעגעסן.
 גראנדאדא וואס קי: האט איהר די לעצטע צייט געהאט
 פיעל ארבייט?
 שלומיאלי: א, יא.
 גראנדאדא וואס קי: וויפיל זענט איהר געווען צוזאמען?
 שלומיאלי: זיבען מאן.

גראנדאָווסקי: און דאָמקן
שלומיאל: וואָס?

גראנדאָווסקי: וויפיל פרוינציער האָט איהר געהאַט?
שלומיאל: (האַלט זיך דעם הויט פארן פנים) אַ חוץ דעם
דאָקטאָר זענען מיר אַלע געווען בחורים.

גראנדאָווסקי: דאָס אַרט מיך נישט; איך וויל נאָר
וויסען וויפיל דאָמקן ס'זענען ביי אייך געווען אַנגעזשירט.

שלומיאל: (ערשטוינט) אין אונזער אינסטיטוט—קיינער נישט!
גראנדאָווסקי: כאַ... כאַ... אַשכנז אונטערנעמחוב.
אַהן דאָנע. איך האָב 9 דאָמקן, אַלע יונג און שטאַר, איינע בע-
סער פאַר דער אַנדערער.

שלומיאל: (אפּאַרט) ער האָט, ווייט אַויס, אַ קינדער-שולע.
גראנדאָווסקי: און אייער ביו אינטיגע דירעקטאָרין
פערנעמט זיך שוין גאָרנישט מיט איהר פאַך?

שלומיאל: אויף חילול אַהן ווייט, איז זי שטענדיג
געווען...

גראנדאָווסקי: אַ גוטע שפּרינגערין. היינט שפּרינגט
זי אויך נאָך?

שלומיאל: (נעמישט) דאָס האָב איך גאָרנישט געוואוסט.
גראנדאָווסקי: זי מוז זיין אַ גוטע גראַנספּאָמאָאָרקע?

שלומיאל: (ווי פרוהער) איך ווייט נישט.
גראנדאָווסקי: איך בין זעהר נייגיריג צו וויסען

וואָס איהר קענט, מיין פריינד, און איך וואָלט טאָקע געוואָלט שוין
איצט זעהן פון אייך אייניגע פראָבע-שטיק.

שלומיאל: איך האָב מיינע זאַכען אונטען אין קריבער,
אז נישט וואָלט אַך גערן...

גראנדאָווסקי: נישט וויכטיג, ביז אַזאַ געשקטען מענטש
ווי איהר וועט עס אַזוי אויך געהאָבן מאַכט נאָר קודם כל אַ עלע-
גאַנטען לופט-שפּרונג.

שלומיאל: (ערשטוינט) וואָס?
גראנדאָווסקי: איך וואָלט געוואָלט פון אייך זעהן

אַ לופט-שפּרונג.

שלומיאל: (אפּאַרט) מיר דאַכט זיך, אז ער וויל מיך אַז-
נעמען פאַר אַ טורן-לעהרער. ווי אַזוי דרעהט מען זיך דאָ אַרויס?
(חיד) ענטשולדיגט מיר, איך בין אַזוי מיד פון דער רייזע.
גראנדאָווסקי: איך פערשטעה נישט, פון וואו איהר
נעמט די קראַפּט, מיט וועלכע מ'האט אייך אַזוי. איהר זעהט דאָך
אַזוי שוואַך אויס, וויפיל אַ שטייגער הויבט איהר מיט די צויהן?
שלומיאל: (אַהן רשון) דאָס ווייט איך נישט גענוי.
באַריס: (קומט דורך דער מיט).

פֿירערשטער אויפטריוט.

די פאַריגע באַריס.

באַריס: איך קאָן נאָך אַלץ נישט פערשטעהן דאָס, וואָס
סאָניע האָט מיר דערנעמלט. דער אַלטער זאָל זיך האָבען גע-
שטעלט אויפ'ן קאָס? ער זעהט גאָרנישט אויס אויף אַ זעלבען. איך
מוז אַריינגוקען דורכ'ן שליסעללאַך און זעהן, אפּטער מאַכט ער נאָך
אַמאָל אַ זעלבען קובץ-שטיק. (נעמט צו צו דער מיר און קוקט אַריין
דורכ'ן שליסעללאַך).

גראנדאָווסקי: (נעמט צו צו באַריס) און נישט איהר אַ
קראַפּט איבער דער פלייזע?

באַריס: (דרעהט זיך שטיל אויס) וואָס פערנעמלט איהר?

גראנדאָווסקי: גאָרנישט. איך וויל נאָר וויסן צי ביי
אייך אין האַטעל איז אַ מאַדע נאָכצוקוקען יענעס סודות?

באַריס: נאָר דאָ איז אַ פערנעמלעך פאַל.
גראנדאָווסקי: וואָס איז דען?

באַריס: (נעמט נעמספול און האַלב-הויך) איהר זעהט, אָט אין יע-
נעם צימער וואוינט אַ אַלטער הער, וואָס איז היינט געקומען צו.

פאַהרען, און וואָס קאָן ווי סאָניע זאָגט, מאַכען די גרעסטע קונצען.
ער איז אַ דירעקטאָר פון אַ צירק און שטעהט...

גראנדאָווסקי: (ווייטס איהם איבער) וואָס איז ער?

באַריס: ער איז אַ דירעקטאָר פון אַ צירק און שטעהט...
גראנדאָווסקי: ווייטט דו עס בעשטימט?

באָריס: ער האָט עס אליין געוואָגט.
גראַנדאָווסקי: (פול מיט פאָס) דער טייטלעך זאָל עס נע-
מען! דאָס איז אַ שענע מעשה. דאָר חברה-מאָן מוז שוין ווין פרי-
הער געלעבן פאר מיר צום פירערמייסטער.
באָריס: דאָס ווייס איך נישט.

גראַנדאָווסקי: דער טייטלעך זאָל עס נעמען! אזא אומ-
גליק! אזא צרה! איך וועל איהם די פיינער צוברעכען...
שלומיאל (נעהט צו איהם געהט צו): איהר זענט פלוצ-
לינג געוואָרען אזוי אויפגעוועקט...

גראַנדאָווסקי (בעמיהט ויך צו בעהערשען): גאָרניט, גאָר-
ניט (אפארט) איהם דאָרף איך גאָרניט זאָגען, אז נישט געהט נר אַרי-
בער צום קאָנקורענט. (הויך צו באָריס) ברענג מיר אַריין אַ פלאַש
פאָדע-וואַסער, ברענג מיר עפעס אַ בערוהונגס-מיטל, אז נישט וועט
פאָרקומען אַ קאָטאָסטראָפּע.

באָריס (אפארט): וואָס דער ווידער וויל, ווייס איך גאָרניט.
גראַנדאָווסקי (בייז): איך וויל סאָדע-וואַסער!
באָריס: די מינוט! (אָב דורך דער מיט).
שלומיאל: ווילט איהר מיר נישט זאָגען...

גראַנדאָווסקי (מיט אַ געוואונגענער בעהערשונג): איך לייך אויף
אזעלכע אָנפאלען. (אפארט) איך טאָר איהם גאָרנישט זאָגען, אַ
נישט וועט ער מיר באַלד אַריבערגעהן צו יענעם. (אָב).
שלומיאל (אליין): וואָס וועט דאָ ווין דער סוף? טאָמער
דערווייט נר זיך אז איך בין נישט קיין טורן-לעהרער, וועט ער זי-
כער נישט צונען. איך זעה, אז ביי איהם איז דאָס טורנען די
ווייט-זאָך. (נעהט נאָך גראַנדאָווסקי).

וואָהל מאָן און הערקולעס (קומען אַריין פון לינקס).

פֿינפֿצענטער אויפֿטריט.

וואָהל מאָן, הערקולעס.

וואָהל מאָן: גיך איין נראַגע, מיין טייערער? מיט וואָס
פֿאַר אַ אופן און כעטאָדע רעכענט איהר צו בעקענען די יוגלעך
מיט די ערשטע נל מענטשן?

הערקולעס: מיט די יוגלעך, וועלכע מ'זיט ניר איבער-
אויסגעבילדען, נאָך איך קורץ און שאַרף. צוערשט ציה איך
זיי אויס די פֿיס און די הענט.
וואָהל מאָן (צוטומעלט): איהר ציהט זיי אויס — טייערע
געניאָ, וואָס זאָגסטו? — אָן, מיין טאָכטער איז דאָך גאָרניט דאָ.

הערקולעס: איך ברעך זיי אויס די גלידער.
וואָהל מאָן: איהר ברעכט — ענטשולדיגט, נאָר מיר
דאָכט זיך, אז די מעטאָדע איז אַביסעל צו שטאַרק.
הערקולעס: פֿערקעהרט. איך בין אויך אויסגעבילדעט געוואָרן.

האַן אויפֿן זעלבן אופן. איהר נישט
וואָהל מאָן (ווייט ויך דעם שטערן): וואָל גאָס אַבזייערען! מיר
האָט מען קיינמאָל גאָרניט אויסגעבראַכען!
באָריס (קומט אַריין אין דער מיט מיט אַ פלאַש סאָדע-וואַסער).

זעכצענטער אויפֿטריט.

די פֿאַריגע, באָריס.

באָריס (וויל געהן רעכטס, און ויך אַבער מיט און רוקט זיך
נ צו וואָהל מאָן'ען).
וואָהל מאָן: איהר ווילט עפעס, מיין טייערער?

באָריס (נישט דרייט): יאָ, איך האָב אַ בקשה צו אייך.
וואָהל מאָן: רעדט.
באָריס: זייט נישט אויף מיר בייז.

וואָהל מאָן: פֿאַרוואָס?
באָריס: אזוי ווי סאָניע האָט עס מיר דערצעהלט און איך
האָב נאָך אזעלכעס קיינמאָל נישט געזעהען, וואָלט איך אייך געבעטען...

וואָהל מאָן: וואָס?
באָריס: זייט אזוי גוט און...
וואָהל מאָן: זאָגט שוין, וואָס איהר ווילט

באָריס: שטעלט אייך אויפֿן קאָפּ.
וואָהל מאָן (פֿערנייזערט): וואָס?
באָריס: איך ווייס דאָך, אז איהר קאָנט עס.

הערקולעס

וואָהלמאָן (דערשראָקען): מיר דאָכט זיך, און דער יונגער
מאָן איז עפּעס נישט אין אַרדנונג
באַריס: פאַרוואָס מאַכט איהר זיך אזוי ווי איהר וואָלט
נישט געקאָנט
וואָהלמאָן: אַרויס פֿון דאָנערן
באַריס (אָבערהענדל): וואָס פֿאַר אַ עגאָאיסטן, די קינט-
לער זענען! (אָרעכטס).

זיבענטער אייכטריט.

וואָהלמאָן, הערקולעס, באָד דעוואַן, גראַנדאָווסקי
פֿון לינקס.

וואָהלמאָן: דער יונגערמאָן מוז זיין משוגע געוואָרען.
הערקולעס: פאַרוואָס ווילט איהר איהם טאָקן נישט צו-
לייב טהון? איך וואָלט ביי דער דאָזיגער בעלעגעהייט אויך דער-
ווייל געקאָנט עפעס בעוואונדערן פֿון איהר.
וואָהלמאָן: וואָס, איהר אויך? הער נאָר, געניג—אָך מיי-
שטעטער איז דאָך גאָרנישט דאָ!
גראַנדאָווסקי: (קומט צווישן פֿון רעכטס, ווער אויפגעשטע-
מט אַ פּלאַטש באַדע-וואַסער אין דער האַנד): וואו איז ער, דער וואָס
וויל ביי מיר צונעמען מיינ ברויט?
וואָהלמאָן: איהר זוכט?
גראַנדאָווסקי: איך וויל איהר, מיינ הערר, טאָקע איהר
וואָהלמאָן: אין וואָס פֿאַר אַן אָנגעלעגענהייט?
גראַנדאָווסקי: מאַכט זיך נאָר נישט אזוי הילפֿלעכע.
מיקעל איהר שוין.

וואָהלמאָן: איך פֿערשטעה נישט...

גראַנדאָווסקי: אייערע קאָמבינאַציעס וועלען זיך אין
נישט איינבעקען, איך לויף שוין אַרויף צום בירגערמייסטער, מיר ווע-
לען זעהן ווער ס'וועט זיגען.

וואָהלמאָן: אָבער ערקלערט מיר...

גראַנדאָווסקי: איהר ווילט קיין ליבשאַפֿט איהר קומען

נישט אייער טרופֿע, איך וויל אַלץ אָבער זייט זיכער, אַז דאָס
פּאָליקום וועט איהר אויספֿייען.

וואָהלמאָן: מיינ קאָפּ זעהט מיר...

גראַנדאָווסקי: אַהא, איצט הויבט איהר אָן טראַג-
האַפֿטע זאָס, איז אָבער נאָך גאָרנישט, איך וועל איהר דער'אָרינטירן,
טויט וועל איהר איהר מאַכען.

וואָהלמאָן: איהר, וויזט אויס, צו האַפֿטע אַ טעג.

גראַנדאָווסקי: טעות—שטעט! דערצעהל נישט קיינעם
קיין מעשות, צום גליק האָט מען בעצייטענט אַלץ ענטדעקט.

וואָהלמאָן: אָבער ערלויבט מיר אַפֿאַר ווערטער איהר
אז ערקלערען...

גראַנדאָווסקי: איך וויל אַלץ, איהר האָט מיר פֿאַר-
כאַפט. איהר האָט געוואָלט דאָס אָרט אויסנוצען מיט אייערע
קונצענטראַטער.

וואָהלמאָן (שטאַמלענד): קונצענטראַטער!—איך שטאַנד
גראַנדאָווסקי: אפֿשר ווילט איהר אַפּליקאָנען, אַז איהר
זענט אַ דירעקטאָר פֿון אַ צירק, איהר, איהר...

וואָהלמאָן (דערשראָקען): איך... גאָט אין הימעל!

גראַנדאָווסקי: איך בין דאָס זעלבע וואָס איהר, איך
בין אָבער מער פֿאַר איהר. דער נאָמען פֿון מיינ טרופֿע קלינגט
פֿון באַלטישען ים ביז צו די אַלפֿען-בערג... איך וועל איהר דער-
האַנגען, אויף טויט, איהר קאָרזשעליק-מאַכער!

וואָהלמאָן: איך וועל עס נישט איבערהאַלטען!

הערקולעס (צו וואָהלמאָן): אָבער, ליבער, מיר די-
רעקטאָר, איך פֿערשטעה אייגענטליך נישט, פאַרוואָס איהר לייקענט
עס אָב? איהר שרעקט זיך דאָך נישט פֿאַר דער קאָנקורענץ פֿון דאָ-
זיגען הערר? (צו גראַנדאָווסקי) אַנטייענדיג אויף וואָהלמאָן: יאָ, מיי-
הערר, דער דאָזיגער חשוב'ער גאסט איז אַ דירעקטאָר פֿון אַ צירק!
וואָהלמאָן (פֿאַלט אַזינדער אויף אַ שטול): ער אויך! גאָט
העלף מיר!

גראַנדאָווסקי: זעהט איהר, אַז איך האָב איהר דעקלערט
שלוס-אַל (קומט פֿון רעכטס).

געניט (קומט פון לינקס).
באריס און סאניע (קומען דורך דער מיט).

אכצענטער אויפטריט.

די פאריבע, שלומיאאל, געניט, באריס, סאניע.
גראנדאדאוסקי (רעדט הייטער): איהר וועט ביי מיר בליי-
בען דאן אראק, איך וויל אייך מאכען מאט... מירן טרופע און
איער טרופע, כא-כא-כא... איהר זעהט, (ווייזט אויף שלומיאאל) דאס
איז א נייער מיטגליד, וואס איז היינט צוגעקומען צו מירן טרופע.
אעכטער קינסטלער, דער ערשטער גימנאסטיקער און הערקולעס.
אין דער וועלט! (שדעפט ארויס שלומיאאל אין פאדערונג).
הערקולעס (נעהט ארויס און בעמאכט שלומיאאל): אט
דאס דאוועט בעשעפעניש און הערקולעס... ווי אזוי ערלויבט איהר
זיך צו רופען מיט א נאמען, וואס געהער נאך מיר אליין. איך בין
דאך דער ערשטער גימנאסטיקער אין הערקולעס אין אייראפע.
גראנדאדאוסקי (צו שלומיאאל): איהר לאזט זיך אזוי זידלעך
טון, גיט איהם געפיל א דערלאנג, מאכט איער בעריהמטען לופט-
שפונג.

שלומיאאל (נייטער): ענטשולדיגט...
גראנדאדאוסקי: אדער איהר מאכט דעם לופט-שפונג
אדער איך זאג אייך אב פון פאסטען...
שלומיאאל (שטאמעט): ערלויבט...
הערקולעס: ער האט דאך פערלירען דאס לשון! (טריאומ-
פירענדיג צו וואהלמאנ'ען) דירעקטאָר, מיר זיגען!
גראנדאדאוסקי (שדעפט ארויס שלומיאאל): איהר ווילט מיך
רואנירען...
שלומיאאל (בעט זיך): פערלאנגט פון מיר וואס איהר ווילט.
נאך גיט ניט קיין לעהרער צו מאכען לופט-שפונגען.
גראנדאדאוסקי: א לעהרער?
שלומיאאל: יא, יא!
גראנדאדאוסקי: דא איז דאך א טעות...

שלומיאאל: זענט איהר דען ניט דער שול-דירעקטאָר
וואהלמאנ?

וואהלמאנ (נאך צושמעלט): דאס בין איך, ניט אמת,
געניט, קינד מיינט?

געניט: נאטירליך, נאטא.
הערקולעס: וואס איהר זענט ניט דער צירק-דירעק-
טאָר גראנדאדאוסקי?

גראנדאדאוסקי: דאס בין איך.
הערקולעס (צו גראנדאדאוסקי): בין איך דאך אייערער...
שלומיאאל (צו וואהלמאנ'ען): און איך אייערער...

גראנדאדאוסקי: אונזערע מיטגלידער זענען געווען פער-
טוישט. (צו באריס) ער איז אין אלעם שולדיג ווי אזוי האט איהר
מיר געקאנט זאגען, אז דער הערר איז א דירעקטאָר פון א צירק
און צוליב דעם מיינער א קאלעגע...

באריס: סאניע האט...
סאניע: גאָר, איך האב דאך געמיינט (ווייזט אן אויף גראנ-
דאדאוסקי) דעם הערר.

וואהלמאנ: גאט זיי דאנק, אז דער טעות האט זיך אויפ-
געקלערט.

גראנדאדאוסקי (דריקט וואהלמאנ'ען די האנט): איך בין אייך
מחל.

הערקולעס (צו שלומיאאל): איך בין אייך מחל.
באריס (צו סאניע): איך בין דיר מחל.
וואהלמאנ: איצט איז אלץ שוין קלאר.

גראנדאדאוסקי (האט נאך פרייער ארויסגענומען פון פאס א
גרויסען אפיש, פון וועלכען ער ליגט ארויס) גרויסע אויסערגעווענהייט
פארשטעלונג מיט פאלגענדען פאגראם: רייטען און פערד-דרייט-
דען, אקראבאטען, גימנאסטיק, אטלעטען, קאמיוס, פלאסטיק, פאסטא-
מיטיק, מיט גאנץ נייע איבערזעצונגען אטראקציעס, ערשטער
אויפטריט פון ניי אגנאזשירטען קינסטלער (כאפט אן אונבעמערקט
שלומיאאל), מעיכער איז געשטאנען נעבען איהם לינקס און ריכט-
אויס ארויס ביי דער האנט).

שלומיאל (צווערשט).
 גראנדאדא חסד (צווערשט, שמואל איהם אב): פארדאן. (רעדט
 חייסער) פון גניעם אנגאזשירטען קינסטלער... (דאס ווערט שפילט מיט
 וואהלמאנ'ען) א. אנטשולדיגט... (היינט אויף הערקולעס'ן)
 פון ניי אנגאזשירטען קינסטלער ה' צענאר פון צירק אין פעטער-
 בורג. בעקאנט אונטערן נאמען דער ערשטער גימנאסטיקער און
 הערקולעס פון דער וועלט.
 הערקולעס (מאכט גימנאסטישע אייגנען).

פארהאנג.

אנאטאל פראנס

געמער זענען דורשטיג

יידיש: א. איינהאדן.

אנאטאל פראנס דערשט געוועזען פאר איינעם פון די
 גרעסטע קינסטלער אין דער העלש-ליטעראטור. זיין ראמאן
 "בעטער זענען דורשטיג" געהערט צו יענע אונטער-
 בליכע ווערק, וואס ווערן געשטעלט, בילדער און טיילע-
 הערונגען לעבען מיט פאר דעם לעזערס אויגען, און דער
 לעזער האט דעם טיילונג, ווי ער אליין האלט זיך בער
 טיילונג אין דעם אלעם, און דערשט אזוי מיטטערהעלט
 געוועזענע איינע ראמאן.
 די פרשייטונג פון און ראמאן אין יודיש וועט זיכער
 דערפירען יעדען יודישען לעזער, פונקט ווי עס דער-
 פירט יעדען לעזער פון אנדערע פאלק, ווען און קא-
 לטאל הערק אירט איינפירענדיגט אין זיין שפראך.
 צוויי בענדער

עלעגאנט צווייטגעבען

□ □ □ □ □

מ. י. רעכטמאן

דער העלד

פון אונזער צייט

יודים: ד. קאמער.

דער יודישער לעזער איז נאך גארנישט צוגעקומען
דעם גרויסען זיכער מ. י. לערנענדיגן, וואס איז אזוי
יונג און טראגט שטענדיגסטענדיג, מיט צוועהנדיג מיט
זיך און קער פארן ווען ערשטענען טעלענעם, צפער דאס,
האָס יעמערטקאָס האָט אפגעקלאָגט, איז שוין גענוג, אז
ווען נאָמען דעם אליינען אונטערשליך, און אונטערשליך
איז ווען דאָס האָט דער העלד פון אונזער זייט, האָט
ליענען דאָס ח' א יעדע ווען האָט גענוג דעם לעזער מיט
דאָס מיטלען געדאָג, מיט ווען אונטער מעלנאָלע און
שטילען ריין. דאָס האָט דער העלד געלייגט און אונטער
געלייגט און יעדע טעל געלייגט מען און איהם ווען
שטילען און נאָע געדאָגט, ווען אַ קעגל, האָט דער
קעגל געט אונטערגעט

עלעגאנט צווייטע צייט

□ □ □ □ □

פערלעך א. נימל'ך

פ. גאָרעליך

אין וואַנדר-ער-לעבן

דער פערטווייטער און שטימונגספולער גאָרעליק האָט
א סך געוועזן און האָט פֿון דעם געזעהענעם געשאַפֿען
זעהר אינטערעסאנטע און אינהאַלטסרייכע ריזע-גילדער
און אַרטיקלען. גאָרעליק איז שוין גוט געקענט און דער
יודישער גאס און ער בויטרגט זיך נישט און קיין רעדן-
לאמעס. דער ליבעבאַרט פֿון יודיש, דער יודישער לע-
זער העט זיכער געהן צו גאָרעליק'ס בוך, האו ער העט
זעהן, ווי אזוי עס לעבט זיין אייגענער ברודער און פֿרעמד-
דע לענדער, האו ער העט זיך געקאַפֿען מיט פֿאַרשיד-
נעקע יודישע מלל-טערער, אינטערעסאַנטע פֿערזענליכ-
קייטען א. ד. גל. גאָרעליק גיט דא אונד איבער די פֿאַר-
בייגע לעבונדענשאַפֿטען פֿון דער שווייץ, האָט זענען גע-
שריבען מיט אַ קורעפטבערע האַנד. אויף די זיטלעך פֿון
גאָרעליק'ס בוך טעמעט דער מענטש און די נאטור מיט
לעבען, און דערין ליעגט דער ריז פֿון בוך.

עלעגאַנט אַרױסגעגעבן

באדזשי-מוראט

יודיש: ב. ל. אנדווי.

באדזשי-מוראט, דער העלד פון טאלסטאין ווערק, האט
טראגט דעם אייבערשטן נאמען, איז נישט קיין אויסגעטראכט
טע געשטאלט, נאך א לעבעדיגער מענטש מיט היסטען בלוט,
האט האט נאך נישט לאנג געהאלטען אין שרעק די
גרויסע רוסישע ערמענען אויף קאחקא. דער אונשטערב-
ליכער טאלסטאין, האט האט אין דער יוגענד געדיענט אויף
קאחקא, אלס אפיציר, האט אליין ביגעלעבט מאנאט גע-
טענענישען, האט זענען געווען פערבונדען מיט באדזשי-
מוראט נאמען.

אין דעמאדאגאגא ווערק דעקט טאלסטאין אומבאמנע-
דיג אויף די גאנצע פאלטיק פון די רוסישע רעגירונגס-
לייט, האט האט געשפילט א צוויי-פונד'דיגע ראלע,
זינט באדזשי-מוראט איז איבערגעגאנגען צו די רוטען און
זיי אויפריכטיג געוואלט מיטהעלפן אין זייער קאמף מיט
די קאחקאזער הארטגעקעגן פאלקער. און גלייכצייטיג
שילדערט טאלסטאין באדזשי-מוראטס גאנצע און פארט,
בארעקטער און פארט לעבען, און יעדעס וויטעל פון דעמאדא-
גאגא ווערק לאזט איבער נאך זיך א מענטשן רויס.

עלעגאנט צוויסגעגעבן

א ד ר ע ס אע:
רלאנ א. גיטלין, ווארשע
קראמי נאלעווקאווסקע № 1

Księgarnia Wydawnictwo
E. GITLIN WARSZAWA
Nalewki, Bazar Iwanowski № 1.

7.

Druk. Piment i Szwabe, Sierakowska 4'